

v Mokré u Soběslavi, 6. ledna 2023

Posudek na bakalářskou práci PAVLÍNY KOLÁŘOVÉ „Tesařík alpský (*Rosalia alpina*) v Ralské pahorkatině“

Bakalářská práce kolegyně Kolářové sestává ze 43 číslovaných stran (z toho 6 stran činí seznam literatury). Obsahuje 4 tabulky a 14 obrázků. Formálně je to pečlivě vypracované dílko bez zjevných chyb.

Cílem práce bylo s odstupem dekády replikovat populační studii tesaříka alpského v jeho izolované metapopulaci v oblasti Českolipska, provedenou poprvé nynějším vedoucím práce a dalšími kolegy. Ta studie byla svého času přelomová, šlo o jednu z prvních mezinárodně publikovaných mark-recapture studií ikonického saproxylického brouka, která se stala vzorem dalším týmům. Podobně jako školitel před dekádou, dostala i nyní bakalantka “na povel” silný tým terénních pracovníků, kterým se stejně jako tenkrát podařilo sebrat velmi kvalitní data. Týmový sběr dat není v žádném případě kritikou bakalantky, naopak. Sám vím z podobných projektů, jak těžké může být pro vědeckou elévku udržet terénní kázeň mezi spolupracovníky, pořádek v datových zápisech i hladký průběh analýz, na jejichž výsledky čeká celý tým.

Vlastní práce sestává ze dvou částí: Prvou je obsáhlá (16 pp) rešerše, shrnující veškeré poznatky o tesaříku alpském, zvláště pak ty, které nemohl do svých prací zařadit její školitel. Rešerše je psána svižně a chytře. Možná by šlo vytknout, že je až příliš cílená na tesaříka alpského a pomíjí širší souvislosti jeho ekologie a ochrany; uvědomuji si však, že nikdo nemůže do jediné práce zahrnout vše. Druhou je vyhodnocení dat ze zpětných odchyť metodami standardně užívanými v podobných studiích, ať už jde o brouky, motýly, jiný hmyz, či třeba hlodavce. Tady oceňuji přehlednost, stručnost a zjevnou profesionalitu – je vidět, že autorka se učila od správných lidí. Výsledky a závěry sice neodpovídají na otázku, zda je na tom českolipský tesařík alpský lépe, nebo hůře, než na tom byl před dekádou – to ovšem ani nemohly, protože mezisezónní variabilita daná externími faktory, např. v počasím, může u hmyzu snadno zakrýt pozvolnější a skrytější vnitropopulační trendy. Autorka každopádně ukázala, že zjištěné populační vzorce pravděpodobně odrážejí vývoj lokalit, a tím přispěla k poznání jednoho z nejatraktivnějších saproxylických brouků, jaké v Čechách máme.

K celé práci mám jedinou výtku, která je spíše formální, ale při čtení mě nutila zatínat zuby. Autorka říká zpětným odchytům (= stovkám osobohodin během jediné sezóny) “monitoring”. Nevím, kde na to přišla, “monitoring” je z definice něco rychle realizovaného a dlouhodobě opakovaného; v případě tesaříka by mohlo jít např. o census výletových otvorů z předem vytýčených stromů. Zpětné odchyty v rozsahu předložené práce opravdu nejde opakovat každoročně, takovou práci nezaplatí žádný sponzor na světě (a neplacený dobrovolník při ní padne). Propříště doporučuji jiný termín, např. “průzkum”.

Protože práci v podstatě nemám co vytknout, položím jednu diskusní otázku, která současně ověří autorčinu širší znalost problematiky. Na str. 6 dole uvádí zajímavá pozorování z Polska, o nichž mimo jiné píše, že tesařík alpský

“...může kolonizovat i pastviny s osamocenými stromy. Brouk přechází z lesů na více otevřená stanoviště nejspíše v důsledku změn v lesním prostředí...”

Dotaz: Mohla by autorka uvést jiné (a dobře zdokumentované) příklady organismů, které vlivem změn hospodaření, respektive vlivem změn našeho vnímání stanovišť, “přecházejí” např. z lesních do nelesních biotopů? Pohovořte, rozvedte.

Pakliže kandidátka dotaz zodpoví správně a chytře, o čemž nepochybuji, uzavřu, že Pavlína Kolářová splnila všechny požadavky kladené na bakalářskou práci: Pod vedením školitele si položila smysluplnou otázku, s pomocí kolegů sebrala v terénu vysoce kvalitní vědecká data, ta zpracovala moderními metodami, řádně je prezentovala, a cestou literární rešerše zasadila do vhodného kontextu.

Práci hodnotím vysoce kladně a navrhuji hodnotit známkou „výborně“.

Doc. Mgr. Martin Konvička, Ph.D.